

Kazuistiky – ukázky práce s nimi

Případ EMIL

VÝVOJ PŘÍPADU 1

Emil je student 1. ročníku víceletého gymnázia. Učitel matematiky si postěžoval TU na studenta Emila (12), že si s ním neví rady. Mluvil o tom, jak ho Emil nevýslovně štve, obává se, že se už neudrží a studentovi vlepí facku a dostane se do potíží. Dle jeho slov je moc "živý", obtěžuje ho nesmyslnými otázkami a sám má na všechno hned drzou odpověď. Zdá se mu, že na sebe záměrně poutá pozornost spolužáků, aby si získal pozici v nově ustavovaném kolektivu. Bez rozmyslu vykřikuje po spolužácích cokoliv, co ho právě napadne. Pořád se houpe na židli, po napomenutí přestane jen na chvíli a pak zase začne. Nevydrží pořádně u činnosti, která ho nebaví. Nevyrušuje pouze pokud se řeší nějaké složitější slovní úlohy. Učitele rozčiluje, že Emil reaguje rychle a bez přemýšlení. Taky mívá okamžité nápady, které realizuje. Například nedávno skupinově zavolal několika spolužákům a zvoněním mobilů narušil výuku. Je roztržitý a nepořádný. Na lavici má neustále rozházené věci. Při písémce z geometrie se Emil opětovně dovoluje, jestli si může vzít z batohu rýsovací pomůcky a ruší tak ostatní, přestože jim učitel připomínal, že je mají mít nachystané.

Tyto projevy v chování učitele iritují, a zároveň si myslí, že Emil by mohl v matematice udělat velké pokroky, kdyby se více snažil. Nerozumí jeho lajdáctví a celkově nechápe oscilaci výkonu. Na jedné straně Emil přichází na nová řešení, počítá těžké příklady a na druhé není schopen se soustředit na příklad jednodušší, dělá triviální chyby a jeho zápis příkladu je odbytý. Nepřehlednost výpočtu v sešitě vede k tomu, že po sobě správně nepřečte čísla a dělá chyby kvůli tomu. Postup řešení byl jinak správný ba

dokonce někdy i inovativní. Při počítání na čas je s příkladem hotový první, ale má jej obvykle špatně kvůli nějaké drobné chybě. Opakované výzvy, aby si to po sobě překontroloval, nebo nějak upravil svůj způsob zápisu a psal pečlivě, bere na vědomí, souhlasí s nimi, ale není schopen je dodržet. Udělil mu mnoho poznámek za neodevzané úkoly, které Emil údajně nechal vypracované doma. Nic se ale nezměnilo.

Třídní učitel (TU) sdělí učiteli matematiky, že má Emil diagnostikované ADHD. Učitel matematiky mu odvětlí, že mu potvrdil jeho podezření, nicméně si myslí, že se stejně Emil málo snaží a že si myslí, že způsob, jakým se zkouší adaptovat v novém kolektivu je spíše nevhodný a na úkor klidu ve třídě.

Otázky k případu Emila

- Co si myslíte o reakci učitele matematiky na sdělenou diagnózu žáka?
- Je pravděpodobné, že by o diagnóze dříve nevěděl?
- Jakým způsobem se zachází ve škole s údaji z pedagogicko-psychologické poradně?
- Jak byste nyní dále postupovali na místě třídního učitele (dále **TU**)?

VÝVOJ PŘÍPADU 2

TU se informoval u ostatních kolegů o projevech Emila v jejich hodinách. Zjistil, že Emil se projevuje u většiny obdobně (sám s ním měl podobnou zkušenost). Někteří kolegové na něj reagují trpělivěji, jiní méně.

TU se tedy rozhodne, že si promluví s Emilem. Při rozhovoru se studentem TU zjistí, že učitel matematiky provádí chaotický zápis na tabuli, jeho písmo je málo čitelné. Zadávání domácích úkolů je zařazeno libovolně do hodiny, není jasné, jestli zadává další příklad nebo úkol na doma. Ztratil některé písemky a celá třída musela psát test znovu, neohlášeně. Opakovaně byl přesvědčen, že jim test ohlásil, ale přitom na to zapomněl. Žáci ho žádali, aby si to někde poznamenal, na kdy jim hlásí test. Učitel jim to přislíbil, ale přesto to nedodržel. Několikrát se stalo, že mu ujely nervy a jednou dokonce smetl z lavice věci studenta včetně drahého mobilu.

Otázky k vývoji případu Emil

- Jak by se měl TU dále zachovat?
- Pokud by si promluvil s učitelem matematiky, jak by tento rozhovor vypadal?
- Na co by měl položit důraz?
- Jaký používá učitel matematiky obranný mechanismus v případě, že jej rozčilují ty projevy v chování Emila, které jsou pro něj nepřijatelné (i u sebe samého)?
- Jak si myslíte, že by měl pedagog kultivovat svoji sebereflexi (ve vzdělávání a v praxi)?
- Co by měl učitel matematiky změnit ve svém chování a co nebo kdo by mu v tom mohl pomoci?
- V čem si myslíte, že je supervize pro pedagogické pracovníky přínosná a jak byste ji doporučili učiteli matematiky?